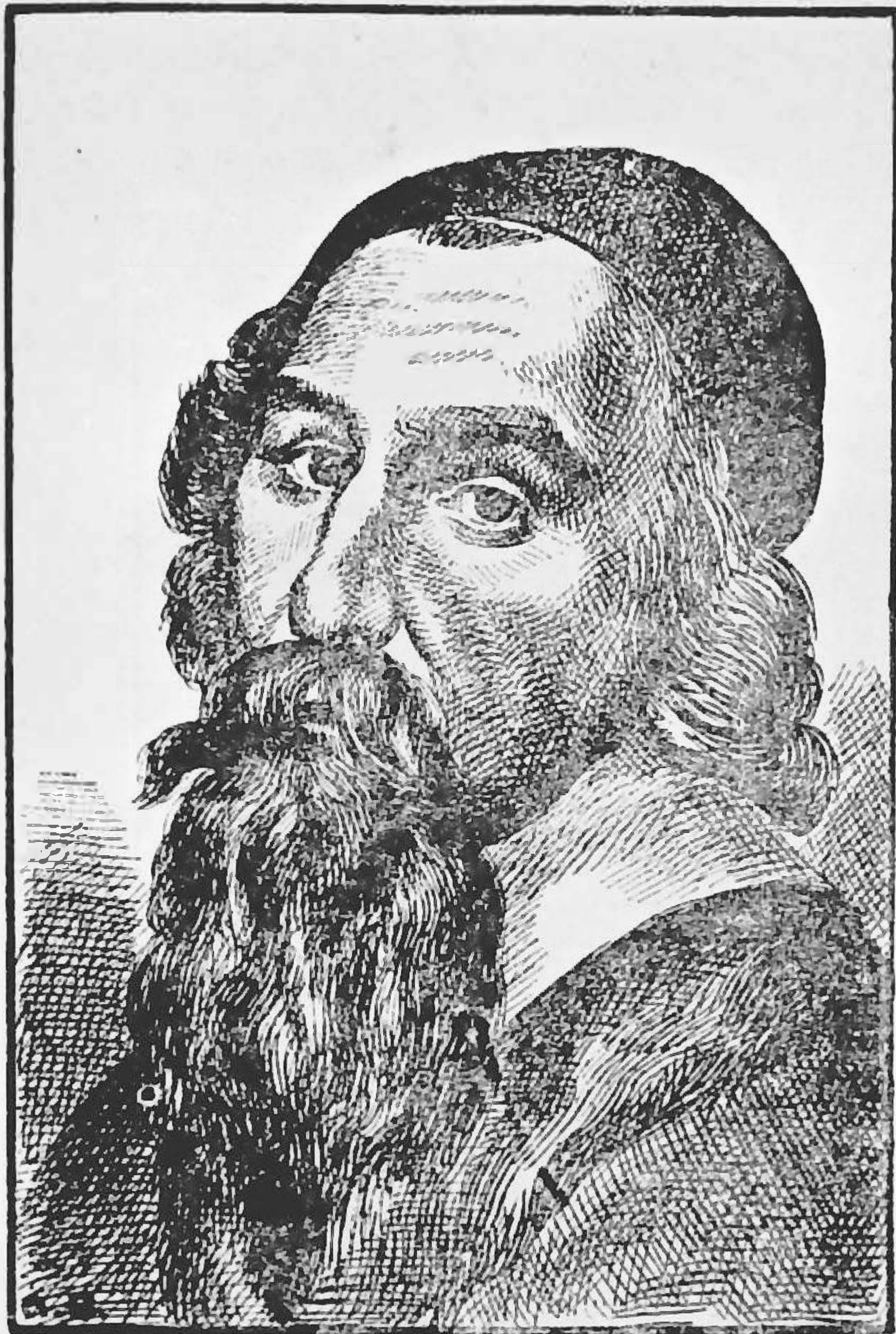

GRAIUL DÂMBOVITEI

A M O S C O M E N I U S
(JAN AMOS KOMENSKY)
1592—1671

Cel mai însemnat pedagog până la Pestalozzi. Precursor al pedagogiei moderne. Relevă importanța limbii materne. Concepe un plan de organizare a învățămîntului în patru grade distincte (școala maternă, școala elementară, gimnaziul și academia). A scris peste 80 de opere.

OPERE PRINCIPALE:

1. Didactica Magna (Marea didactică).
2. Janua Linguarum reserata (Poarta limbilor deschisă).
3. Orbis sensualium pictus (Lumea în imagini).

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN JUDEȚUL DÂMBOVITA
— SUB AUSPICIILE ASOCIAȚIEI JUDEȚENE —
A P A R E L U N A R

S U M A R :

Din trecutul satelor de munte

I. Popescu-Buciumeni
sub revizor școlar

Franța (Paris)

I. Mareș

† *Andrei Dinescu*

D. I. Platon-Vălcuți

Pentru Andrei Dinescu (versuri)

I. D.-Pietrari

În primăvara asta (versuri)

* * *

Aduceri aminte

I. Popescu

Mesagiul poezilor

Iosif Dumitrescu

Cărți și reviste

D. I. Platon și Ft. Stănel

Buletin informativ

* * *

COMITETUL ASOCIAȚIEI:

CONSILIUL:

Simion Popescu	<i>Președinte</i>	Gh. Toader	<i>Membru</i>
Bucă Ionescu	<i>Vice-Președ. și Casier</i>	Ion Teodorescu	„
Gh. Bucurică	<i>Membru</i>	Ion Spălățeanu	„
Alex. Dragomirescu	„	Ion Bucur	„
Ilie Nițescu	„		

COMITETUL DE REDACȚIE:

Simion Popescu, Președintele Asociației

Gh. Bucurică, Inspector Școlar

D. D. Lixandru, Revizor Școlar

Gh. M. Ionescu, Instit. Târgoviște

Toma Pătru

Redactor D. I. Platon-Văcărești

Cercetați Buletinul Asociației și Informațiile.

Correspondența privitoare la Redacție și Administrație, cât și cărțile de orice natură pentru recenzii, se vor trimite pe adresa:

D-lui D-tru I. Platon, Com. Văcărești Jud. D-vița

DIN TRECUTUL SATELOR DE MUNTE

Fiindcă mai toate satele de pe valea Ialomitei de sus — plasa Pucioasa — trec ca sate de clăcași, dovada făcându-se cu tabelele de improprietărie, după legea rurală dela 1864, iată mai la vale un document ce dovedește că cu mult înainte de 1864, aci au fost sate de moșneni, care și-au perdat drepturile de proprietate prin zălogirea proprietăților la diferite epoci și după nevoile ce au venit peste ei, proprietăți ce au fost cumpărate mai târziu de către Barbu Belu și împărțite la locaitori sau formă de improprietărire. Restul moșii lui Belu a fost cumpărată de către Const. N. Vasiliu (Bolnavu) ce o stăpânește și azi, în cea mai mare parte a ei.

Dau acest document la „Graiul Dâmboviței”, cu credință că ajut într’o mică parte pe colegii ce se ocupă cu monografia satului lor: Iată-l — „zapis”.

„Adică noi moșnenii din Pietroșița 1 din Jâța, 1 din Buciameni, dat-am zapisul nostru la mâna d-lui Mihai Bărbătescu... precum să se știe că am venit de ne-am răgat de d-lui, de ne-a dat taleri... de i-am dat la nevoile trebile și păsurile noastre ce am avut și i-am pus d-sale zălog pentru acești bani toate părțile noastre de moșie din hotarele acestea ce scrie mai sus, de acum până într’o lună. De nu-i vom da d-sale banii la zi și la soroc să fie d-lui moștile acestea stătătoare, în afară din partea popii lui Dobro Pietroșița, 1 a popii Dumitru ot Jâța,

1 a popii Necalae Stan, 1 a diaconului Vlad, 1 a Diaconalului Drăgaș, 1 din moșia popii Vlad, 1 acești i-a dat d-nealzi sută pe lună de taleri... iar de nu-i vom da banii la zi să-i fie a d-lui moștile acestea stătătoare precum am zis mai sus și să nu fie volnici vecini de ai noștri sau oricine va ști să întoarcă bani înapoi pentru că ni s’a aflat (gata) la păsul și nevoia noastră ca să ne de acești (bani) și ne scoată capetele dela nevoie.

Și noi pentru o mai adevărată credință ne-am pus toți degetele și iscălițările mai jos ca să crează fiind și alți boeri mari care se vor iscăli mărturie.

7226 Ianuarie 26.

(adică 1718 d. c.) n. tr.

Ea Milea vânzător împreună cu feciorii mei platnic; eu Manea Mușca cu feciorii mei platnic; ea Stan Voivodeana cu feciorii mei platnic; eu Stan sin Arzoia; eu Oprea Buliga ot Buciumeni; eu Badea cu feciorii mei; ea Popa Damitrașca chezaș și platnic; eu Iamandi cu feciorii mei; eu Popa Niculae chezaș și platnic; ea Popa Vlad chezaș și platnic; ea Stancia; eu Pasca Voivodeanu; eu Tudor ot Buciameni; eu Stan al Călagăriții ot Jâța; eu Tudor Brașov; eu Banu Golățel cu feciorii mei platnic; eu Pavel Părcăla (cu) Pietroșița platnic; eu Pascu; ea Drăgaș; eu Iamandi al Popii Marin; eu Mușat ot Pietroșița; eu Milea ot Buciameni; eu Staca Rirică; Rădacana vel Ban. Pentru vel vornic: Martori și alți boeri iscăliți grecește martori.

Accastă copie a celor de mai sus iscăliți moșneni după zăpicul cel adevărat cel dau Bărbătescului s'a scos de mine cel mai jos iscălit din cuvânt în cuvânt și Intocmai fără de nici o adăogire.

(ss) Gheorghe Logofăt

Actul se găsește în posesia subsemnatului

1819 Februarie 18

Marea Logofeție, cere lămuriri lui lancu Văcărescu fost Mare Hatman despre vânzarea moșiilor Bezdead și Țâța din județul Dâmbovița.

„Dela logofeția cea mare către d-lui frate Bivel Hatman lancu Văcărescu. La pricina de judecată ce are locuitorii moșneni, dela Bezdead și Țâța sub Dâmbovița cu d-lui Bivel Logofăt Stefan Bellu pentru moșia Bezdeadu și Țâța zic locuitorii că li s'au luat cu silnicie și de mare nevoie au iscălit în zapisele de vânzare, iar d-lui logofătul arătând la divan prin vechilul ce și au orînduit cum că la cumpărătoria acestor moșii nu s'au făcut nici o silnicie și mai virtos locuitorii au vîndut cu toată voia și mulțumirea că arătînd și zapisele lor de cumpărătoria adevărite unile de Stolnicul Petrance și altele de d-lui Cluceru Mihăiță Filipescu ce au fost ispravnici pe acele vremuri la acel județ Dâmbovița pentru mai bună dovadă au arătat vechilul la judecată și două osebite adevăruri una a stolnicului Petrance dela 22 ale trecutului Ghenarie cuprinzătoare că în leat 1817 aflîndu-se ispravnic la sud Dâmbovița au venit mulți locuitori ot Bezdeadu și Țâța cu zapise de vânzare de moșie ca să se adevereze de ispravnicat și întrebîndu-i de au vîndut de bună voia lor au răspuns că cu bună voie au vîndut-o de aceia s'au adevărit

zapisele vânzării. Încă la moșia Țâța neîncrezându-se numai pe arătările unora din locuitori i-au adus pe toți de față și cercetîndu-i toți au mărturisit că de bună voia lor au făcut vânzările. Și altă mărturie a d-lui clucerului Mihăiță Filipescu scrisă dela 23 ale trecutului Ghenarie cuprinzătoare că în leatul 1816 aflîndu-se ispravnic la mai sus numitul județ al Dâmboviței mulți dintre locuitorii satului Bezdeadul și celelalte au venit cu zăpicul de vânzare de moșie ca să adevereze de ispravnicat și întrebîndu-i de este de bună voia lor și din ce pricină sau îndemnat a vinde povățuîndu-i ca să ție moșia strămoșească i-au răspuns că din pricina trecutelor pătimiri ajungînd la datorie la neguțatori cîmpeni din pricina Brăzenilor cărora le a mai făcut vânzare și neputînd scăpa de această datorie văzînd că unii dă către alții să năpăstuesc la veniturile moșiei și aflîndu-se în trebuințe vânzând și preț bun, de a lor voie s'au îndemnat unii cu alții a vinde, ca să-și întîmpine trebuințele lor și să se curețe de datoria neguțătorilor cîmpeni și altele a nu se îngreua cu dobinzile cum au pătimit și rugîndu-se ca să le adevereze, și d-lui auzînd bunăvoința lor a vinderii, le-au adevărit. Și fiindcă dumneata pe acele vremuri te-ai aflat ispravnic la acel județ Dâmbovița tovarăș și cu stolnicul Petrance și cu d-lui clucerul Mihăiță Filipescu și nevăzîndu-te iscălit în adevărul la cele mai multe zapise logofeția face întrebare dumitale și să răspunzi ce pricină a fost de n'ai iscălit în adevărul tuturor zăpicilor arătînd și orice altă adevărată știință vei avea care privește asupra acestei prigoniri ca să se poată descoperiri dreptatea moșnenilor“.

(ss) Gheorghe Filipescu vei logofăt
 Alexandru Filipescu vel logofăt

1819 Februarie 20

Iancu Văcărescu răspunde marei logofetii cu privire la vânzarea moșilor Bezdead și Țâța din județul Dâmbovița.

„Către cinstita logofetie cea Mare răspuns.

Am văzut întrebarea ce mi se face de către cinstita logofetie printr'acest pítac cum și mărturiile ce au dat d-lui Bivel clucer Mihăiță Filipescu și Stolnicul Petrache ce au fost ispravnici la județ Dâmbovița tovarăși cu mine pentru pricina moșilor Bezdeadu și Țâța și dupe știința ce am răspuns că în vremea d-lui Caragea oriindu-mă ispravnic la acest județ, tovarăș mai întâi cu d-lui clucer Mihăiță Filipescu și mai pe urmă cu stolnicul Petrache și mergând acolo la județ am găsit în lucrare cumpărătoar a acestor moșii și înțelegînd că moșnenii ciarcă multe silnicii și năpăsturiri cu îngrijiri am fost și cercetînd după datoria ce aveam m'am incredințat de tot adevărul dar fiindcă nimeni nu venea să se jeluiască și mai virtos arătîndu se sluger lamandi ce era sameș și cumpărător a acestor moșii din partea logofătului Bellu împreună cu locuitorii vînzători și arătîndu-mi nu dupe cum zice în mărturia d-lui cluceru Mihăiță Filipescu că din pricina datoriei cîmpenilor vînd moșiile căci aceasta nici unul dintrînși nu țiu minte să o fi pomenit și numai ca fiștecarele de bună voia lor vînd petice de moșie unui Arsenie Bălescu și Marin (Marincoțu din Zărăfoaia) și fiindcă tot asemenea mi au răspuns și la al doilea l trebare ce le-am făcut am adevărit zapisele de vînzare și așa urmînd am mai adevărit și alte zapise.

Apoi incredințîndu-se locuitorii de cugețul meu că nu păream hatîrurilor ce rărea alții ci numai datoriile cele sfinte ale unui dregător au început unul a veni noaptea cite unul doi din moșneni și arătîndu-mi silnicii și patimile ce cearcă pentru aceste moșii le-am zis ca să fie toți de față cînd se vor jelui și revrînd să fie ziua m'am pomenit iarăși într'o seară cu vre o douăzeci oameni, femei văduve și copii sărmani dela Bezdead și Țâța zicînd că ei scăpînd furleș au venit din partea tuturor și mi-au arătat felurimi de patimi și siluiri ce zicea că cearcă dela sluger lamandi Sameșul și dela polcovnicul Panait vătaful plaiurilor și dela Marin și Arsenie pe unii bătîndu-i pe alții închizîndu-i și afumîndu-i și pe alții deosebindu-i cu dajdia sau arucîndu-i la alte sate depărtate cu încarcătură de câte un iude și câte un iude și jumătate de om și pentru plata dajdiilor siliți au fost prin cazne de ș-au vîndut dobitoacele și avutul lor rămîndu-le numai numai moșiile și că părțile de moșie ale multora i ale femeilor celor văduve și ale copiilor celor sărmani s'au vîndut de alți meghieși. Iarăși siliți prin caznele, bătăile, afumăturile, și infricoșeturile cu șiful scos ce le făcea sluger lamandi Sameșul și plata moșilor ce le lua nu era bani ci îi desfăcea de rămășițurile de bani de dajdie ce arunca asupra lor și altora, iar în loc de bani le da cărți domnești de postelniceii neamuri și miloși. Legîndu-mă cu infricoșat jurămînt ca să fiu martor a purorea pentru toate aceste pătimiri cite mi-au arătat rugîndu-mă ca să-i ajuterez și a găsi drepttatea lor și zicîndu-le eu ca să dea jalbă la domn nlcî într'un chip nu au vrut zicînd că le este frică să nu pătimească mai mult și să nu-și răpuie

chiar viața lor pentru că mulți dintr'înșii sunt mituiți cu bani și altora le-au dăruit cărți domnești de i-au așezat postelnice, neamuri și miloși. Aceste toate ascultându-le nu am primit să mai iscălesc ci viind la București le-am arătat întii logofătului Bellu și văzînd că nu se induplecă la cuvintele dreptății le-am arătat și d-lui veii visternic ce se afla atunci și iarăși nefăcînd îndreptare am arătat și însuși domnului Caragea care auzindu-le cu multă scîrbă au poruncit să vie oameni cu jelbi că îndată să-și afie dreptarea.

Și întorcîndu-mă la județ am arătat oamenilor voia domnului și de urmările ce se vor mai fi făcut în urmă după lipsirea mea din isprăvnicie nu mai am știre".

Iancu Văcărescu.

„Originalul acestor două acte în arhiva așezămintelor Brâncovenesti în strînsă legătură cu acest răspuns al lui Iancu Văcărescu dăm alăturatele acte tot din aceiaș arhivă.

Prin acest engrafon arătat că spre cumpărarea moșiei Bezdeadului și Tăta a d-lui logofătului Bellu rînduit eu scăunaș s'au metahirisit multe mijloace silnice și tertipuri amăgitoare spre induplecarea care toate le-am urmat dupe porunca ce aveam. Pentru care fiindcă lăcuiitori s'au ridicat și au venit aici jeluindu-se la stăpinire cerînd dreptate pătimașilor ce au urcat și îndestulare la păgublrile lor și asupririle ce li s'au făcut eu ca cel ce știu toate mă făgăduesc că de voiu arăta deamănuntul și cu safinie".

Diamandi Sluger.

1819 Februarie 11.

Această copie fiind întocmai dupe cea

adevărată spre a se crede am adevărit-o și noi cu iscăliturile.

† Iosif Argeș
Grigore Brîncoveanu
Grigore Ghica

Gheorghe Filipescu vel logofăt
Alexandru Filipescu vel logofăt
La leat 1816 Iunie

„Vrînd moșnenii Bezdedeni a vinde marginăa Șerbăneștilor și luînd în știrea d-lui logofăt Bellu a vinde aiurea m'au chemat pe mine și mi-a zis că de vreme ce voesc a vinde să cumpăr, numai numele d-lui să nu se numească chemînd pe Arsenie și Marin au și cumpărat încă pînă la o vreme pe numele lor. Dela o vreme socotindu-se nesilița mea și alte mijloace ale zabăvii din voința-mi și interesul meu au chemat pe d-lui Medelnicel Dârzeanu al trimite căci venise și preoții i din lăcuiitori la d-lui și mergînd unii au vîndut de voe alții din făgădueli și ajutoare alții din vorbe spăimîntătoare alții s'au dat la bir socotindu-se impotrivitori, pe unii i-a îngrozit cu cererea de cară și așa speriindu-se sau induplecat a vinde, această urmare urmînd dupe povața și porunca ce am avut dela d-lui logofăt Bellu. Asemenea am urmat și cu tăerea zăgazurilor morilor dela Tăta. Aceasta știind în frica lui Dumnezeu mărturisesc".

Diamandi Sluger.

† Iosif Argeș
Grigore Brîncoveanu
Grigore Ghica

1819 Februarie 15

Gheorghe Filipescu vel logofăt
Alexandru Filipescu vel logofăt

I. A. POPESCU-Buciumeni
SUBREVIZOR—SCOLAR

F R A N Ţ A

XI

PARI.

Muzeele Militare și Palatul Invalizilor.

Vizitând muzeele militare din Paris, am dat de multe religve cari au aparținut: „*Impăratul Napoleon Bonaparte*” născut la 15 August 1769 în orașul Ajaccio din insula Corsica și mort la Sf. Elenea în ziua de 5 Maiu 1821.

Muzeele militare franceze sânt interesante și impunătoare prin tot ceea ce conțin, prin sistema adoptată la gruparea și expunerea obiectelor și prin măsurile de siguranță de a nu se pierde piesele de mare valoare. Totul este sub acoperământ, pentru a se prezenta publicului vizitator pe cât posibil sub primul lor aspect.

Arme, tunuri, munițiuni sau frânturi din acestea, arme albe, drapele, steaguri, echipamente, uniforme din toate epocile și mai ales din timpul războaielor napoleoniene, tablouri, schițe, miniaturi de localități unde au avut loc *asedii sau mari bătălii*, totul întocmit spre a se arăta acum și în viitor, în chip cât mai clar, *pricperea în organizarea războaielor și vitejia franceză!*

Orice s'ar spune, Franța are un trecut glorios!

Îndeosebi „*cavaleria*” este redată în mod admirabil, cu uniformele din toate timpurile și în *forme equestre*, cu call împărați și soldați de ceară, cu harnașamente și

arme; toți oameni în puterea vârstei, sprinteni, mândri și cu spade grele la sold, călări pe cal puternici, frumoși și în toate culorile. Unul din cele mai mari saloane este ocupat de această oștire, care pare că așteaptă numai *semnalul de pornire la atac!*

Pe acele vremuri era nevoie de o oștire călăreață bine organizată, fiindcă era mijloc de a da lovituri neașteptate și repezi, sau a urmări inamicul înfrânt și pus pe goană.

Tot ceea ce a rămas dela „*Napoleon Bonaparte*”, nu s'a îngâmădit într'un singur salon, ci s'a pus câte ceva în fiecare compartament și la fiecare pas.

Într'unul se află frumosul „*cal alb*” al „*Impăratului Napoleon I*” prietenul lui devotat în toate războaiele și tovarășul de drum din toate expedițiile. În ochii lui vil și inteligenți a prins toate victoriile armatelor stăpânului său nobil și viteaz.

Privesc cu emoție, acest cal în „*oase și piele*”, cu care *Napoleon* a împărțit și bunurile și oboselle lui și din atitudinea lui mărtură deduc și înfățișare „*Călărețul său imperial!*” Vremea însă a pătat întrucâtva albul părului; este într'o culoare gri deschis.

La un pas dinnaînța calului este călenele favorit al împăratului, tot alb, în formă care arată vioiciune și inteligență; „*calul și câinele*”, *Ilpsește numai călărețul!*

Intr'ait compartament am văzut cortul de campanie al lui Napoleon Bonaparte; simplu, mic și cu o măsuță ușoară.

Aci se adunau generalii, spre a primi ordinele, aci se întocmeau planurile bătăliilor și apoi cu toții, având în frunte pe împărat, mergeau în mijlocul câmpurilor spre a le însufla elanul pentru lupte grele din care eșeau întotdeauna învingătoare.

În altă parte am văzut: „bicornul” lui Napoleon, cam ponosit; cu acesta apărea și la paradă și în vîrfurile bătăliilor.

Intr'o vitrină cu geam se păstrează cu mare grijă „mantaua” și „vestonul”, cari se văd a fi fost purtate.

Desigur că atât bicornul cât și mantaua și vestonul n'au acum nici o valoare ca stofă, dar sînt neprețuit de scumpe pentru francezi, căci au fost purtate de cel mai mare și mai strălucit împărat al lor; iar pentru istorie documente palpabile.

Drapelele se păstrează de asemenea cu mare grijă și fiindcă majoritatea sînt din mătase, multe sau tăeate din cauza timpului și au început a se destrăma.

Aceste drapele sînt cusute pe pânză mai rezistentă și firele și streamițele picate se adună și se pun într'o chisea de cleștar și se sigilează.

Merg acum la „Palatul Invalizilor” unde se păstrează corpul „împăratului Napoleon I Bonaparte”.

Acest palat se compune dintr'o încăpere mare circulară, cu un diametru de circa 40 m., foarte înaltă și fără plafon. De jur, împrejur este un culoar pe care circulă vizitatorii și exact în centru vine: „sarcofagiul” cu corpul lui „Napoleon-Bonaparte”, făcut de marmoră violetă închisă.

Sarcofagiul nu este pe pardoseală pentru ca să lase impresia că ar fi un mormânt, ci sus, înălțat pe un picior de marmură. Sarcofagiul este o piesă mică în fe-

lui lui, dupe felul cum este plasat în rotundă și prin forma pe care o are nu seamănă nici decum cu un sicriu mortuar.

Totul este astfel construit și întocmit, că-ți dă impresia unui locaș în care se păstrează odoare împărătești.

La vremea aceasta, palatul este vizitat de multă lume venită din toate țările și mai ales blonzii din Germania și din Nordul Europei, să vadă pe Napoleon I, care la începutul secolului al 19-lea le-a fost și lor împărat!

Cine n'a citit și cine n'a auzit de acest geniu militar și cine n'ar avea curiozitatea de a vedea pe „împăratul”!

Mulți se imobilizează și răsămași de balustradă privesc multă vreme sarcofagiul în care doarme:

„Napoleon I Bonaparte”.

Mamele franceze sau soțiile vin aci cu copiii lor de mână și le fac lecții de istorie, despre eminentul general fost stăpîn al Europei și le însuflă astfel din cea mai fragidă vîrstă, „sentimentul național”. Nici nu se poate un mijloc mai ideal de alocuție, pe care puține popoare îl întrebunțează.

Câți copii din Târgoviște, au fost duși, așa în plimbare la „Mănăstirea Deaulului”, de părinți lor, să li se arate: „Capul lui Mihaiu Viteazu?”!

La București, dacă ai lua mai repede pe unii din trecători, n'au să știe pe cine reprezintă personajul de bronz căiare pe cal din fața universității, fără să mai avem pretențiunea să cunoască celelalte statui din marmură sau bronz din capitală.

De altfel toate muzeele din Paris sînt un mijloc de educațiune, unde fără multă vorbărie se câștigă foarte mult.

Acest palat are în partea de nord câteva saloane în care se găsesc rămășițele pămîntești ale unora din generalii francezi.

Aci am văzut sicriul de metal argintat

al mareșalului: „*loffre Ioseph*“, care a comandat armata franceză la *Marna* unde Germanii au suferit o grea înfrângere; a dus tratative pentru intrarea noastră în războiul mondial, iar în August 1920 a venit în România să decoreze cu: „*Crucea de Războiu Franceză*“, orașul „*Mărășești*“!

Tot aci se vede și sicriul mareșalului: „*Foch Ferdinand*“, fost șef de stat major și apoi comandant al armatelor aliate din apus, până la încheierea armistițiului din 1918 și a păcii generale.

Napoleon Bonaparte.

Napoleon n'a intrat în legendă sau în necunoscut ca atâtea capete încoronate din trecutul îndepărtat sau apropiat.

Este personajul istoric despre care s'a vorbit și s'a scris mai mult de cât ori care altul de pe glob.

El nu este mort, doarme în „Palatul Invalizilor“, dupe o viață de strădănie și de glorie de aproape un sfert de secol! În tot acest răstimp, *nimeni din Europa nu i-a întors un cuvânt și nimeni n'a îndrăsnit să schițeze un gest prin care să-l braveze!*

El n'a murit, ci trăiește în spiritele tuturor francezilor și-l întâlnești la tot pasul: în muzee, în librării, în toate instituțiile; în salele de recepții ale tuturor autorităților, în Casele particulare, pe fotografii, tablouri, turnat în bronz, sau lucrat în marmură.

Cred că nici unui personaj mai mult ca lui Napoleon-Bonaparte i se poate aplica expresia că: „*a rămas nemuritor*“.

Englezii au transportat în insula Sf. Elena filința lui pământescă, însă: „*Spiritul lui Napoleon Bonaparte a rămas în Franța!*“

Intrase atâtea teroare în Englezi, că și mort văzându-l, le era frică să nu le scape, să nu evadeze din Sf. Elena; de aceea i-au făcut o groapă adâncă în stâncă de cretă și a insulei și dupe ce l-au depus pe

fundul acestui locaș, au turnat mult ciment, ca nu care cumva, înviind să poată eșl afară.

După ce Napoleon Bonaparte a închis ochii, dușmanii lui i-au dat lovitura măgărului, cel puțin acum, căci atunci când El a fost viu nu au putut-o face.

Un martor ocular a lăsat scris că atunci când a fost vorba ca Napoleon să fie adus în Franța, lucrătorii angajați pentru scoaterea lui din stâncă au avut mult de furcă cu spargerea cimentului turnat deasupra.

Se mai spune că în tot timpul exilului și mai ales în ultimile clipe ale vieții sale, Comandantul gărzii a avut o purtare brutală și a exercitat în mod inutil măsurile destul de jignitoare pentru un om atât de superior. La aceste atitudini Napoleon le-a răspuns cu dispreț.

Napoleon-Bonaparte a fost om, general și împărat în înțelesul cel mai bun al cuvântului.

Ca om: „*frumos ca un heruvim!*“ În creier deținea o scântee din divinitate; avea inimă bună și nobilă.

Ca general: „*un geniu militar*“, cum n'a fost altul nici înainte nici după aceea; a pus la punct pe toți adversarii săi, din toate continentele și din toate țările cunoscute pe vremea aceea. N'a utilizat atât sabia sa, cât mai mult inteligența sa, însă armata sa și indeosebi infanteria și cavaleria era un tăvălug de oțel care cu'ca la pământ totul din calea sa.

Nimeni, nici mai înainte și nici dupe aceea n'a ținut Europa în palmă ca Napoleon-Bonaparte, timp de 20 ani!

Nimeni, nu la egalat pe Napoleon-Bonaparte în atâtea succese militare!

În marea bătălie de Waterloo (18 Iunie 1815) n'a fost învins Napoleon Bonaparte, ci armata care n'a mai fost la înălțimea de altădată, deoarece legăturile firești dintre ei,

și armata s'au destrămat când s'a retras în insula Elba.

Napoleon n'a fost un Tamerlan al timpurilor noul care să lase în urma sa pustiul și jalea, ci peste tot pe unde a întins hlamida protectoare a Franței, a dus binefacerile culturii și prosperității unui popor distins!

Ca împărat: Cel mai mare și cel mai strălucitor nu numai față de predecesori, dar neîntrecut de nimeni din nici o împărăție.

Poseda o manieră neegalată de a domina și conduce; toate țările supuse Franței în timpul lui s'au simțit bine și onorate cu împărăția lui. În timpul eghemoniei sale, cuvântul și autoritatea sa n'au favorizat nici o inițiativă discordantă sau de subminare.

Bun cu popoarele, caustic cu proștii și înfumurații!

Dotat cu mare putere de pătrundere.

Dela soldat la general toți, îi erau egal de dragi!

Risipa aceasta de bunătate și de înțelegere a sufletelor în loc să-i scoboare, mai mult l-a ridicat și când un ostaș sau cetățean francez spunea „*Împăratul*“, pune în accent tot ceva ce poate arăta lui Napoleon-Bonaparte mai fidel, dragostea și stima adâncă.

A fost foarte mult discutată origina lui Napoleon-Bonaparte, mai ales că el s'a năs-

cut în Corsica; francezii și italienii au o origină comună; țările lor vecine; putem noi astăzi să spunem exact când și de unde s'au ramificat aceste două popoare din punct de vedere biologic? Putem face o constatare; Napoleon-Bonaparte sub impulsul spiritului a optat pentru Franța. Pentru noi România ni-ar fi fost egal de drag și de scump și ca italian și ca francez!

Poporul francez crede că o picătură de sânge, o celulă vie din flința psibico-fizică a lui Napoleon-Bonaparte, se păstrează undeva în mod sigur și va apare în viitor, mai frumos, mai strălucitor, mai deneînvins!

Putem spune noi că această credință n'are temeiul ei, când ea sălășluște în sufletul unui popor atât de superior?

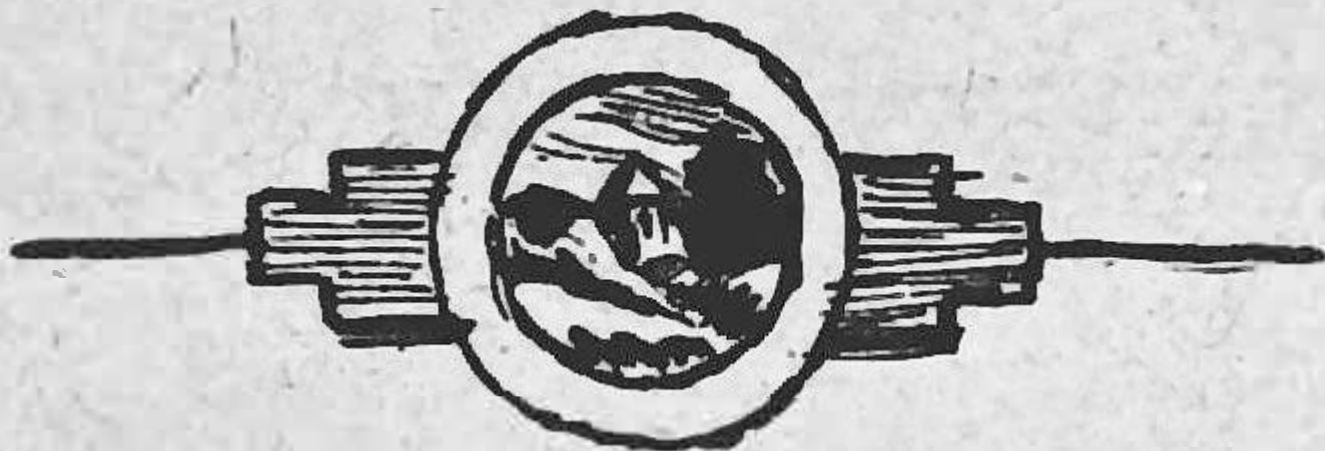
Distincția franceză, civilizația actuală și organizarea militară au la bază metodele Napoleoneene Bonapartiste, cari la rândul lor își au obârșia în revoluția cea mare din 1793.

Franța frământată atunci de atâtea idei generoase, n'a putut fi condusă și stăpânită de cât de Napoleon-Bonaparte:

„*La așa vremuri, așa om!*“

Și minune, în loc ca Franța, să iasă slăbită din marea revoluție, dintr'odată se ridică ca cea mai mare putere din Europa, sub comanda lui *Napoleon-Bonaparte*.

J. Mareș
(va urma)

+ ANDREI DINESCU

Sunt vieți predestinate durerii, durerii timpurii, ce lasă urme adânci în suflete, ca apele mari primăvara în stâncă, pe vadul cărora se vor sbate apoi toată viața; după cum, sunt vieți peste care areori trece umbra unui nor! Predestinată durerii a fost și viața aceasta, despre care trebuie să însemn aici câteva lucruri aminte, acum când este încă cald pământul ce a zăvorât-o pentru todeauna și când încă nu s'a domolit cursul cadelor lacrimi a acelora ce l-au avut sprijin și părinte.

Când primăvara cânta în luncile pline de flori, prin glasul miilor de cântăreți pribegi, când viața înălta imn de slavă fericirii, Andrei Dinescu, sufletul în care dnretea găsise de timpuriu tovarășie, se stingea pe patul unui spital, răpus de boala aceia ce iubește atât de mult gingașii plămâni ai apostolilor satelor, pe care'i strânge apoi în benchete mari, cadouri funerare pe altarul primăverilor argintate sau a toanelor aurii.

O boală, care înseamnă pentru el și pentru mulți dintre noi poate, încununarea unei munci, răsplata unei vieți sacrificată zi de zi, unei vieți ce e o continuă jertfă! Căci, cum poate fi numită oare o viață în care lipsa roade din tine ca un vierme, iar tu, uitându-te pe tine, așa cum te-au uitat și alții, rupi din sufletul tău bucăți bucăți, pentru aceia care ești dator să le dai sufletul tău?

Andrei Dinescu s'a născut la 22 Decembrie 1900, în com. Sălcuța din acest județ. Școala primară o începe însă la Găiseni, unde o termină. Urmează gim-

naziul Șincai, apoi clasa a V și VI la liceul Sf. Sava din București. Până aici viața lui e viața neoastră a tuturor fiilor dela țară, rupți de lângă brazda după care tânjim încă mulți ani, o viață de eforturi și privațiuni. Se întâmplă însă să-i moară părinții, tocmai când avea mai mare nevoie de sprijin pentru isprăvirea studiilor liceale și rămânând cel mai mare dintre orfani, se retrage din liceu, fiind numit ca învățător suplinitor la școala din com. Potlogi, la 1 Septembrie 1920.

Dornic de învățătură și mai ales bucuros că și-a găsit în învățământ o vocație și poate un mijloc de existență, în toamna anului 1921 se duce la școala normală din Grădiștea, unde își ia și diploma de învățător, fiind numit apoi tot la Potlogi, la 1 Septembrie 1922. Căsătorit în 1923, are marea durere să piardă pe tânăra sa soție după un an și să-i rămână o fetiță. Durerea deci, sapă încetul cu încetul, dar sigur inima simțitoare a acestui frate bun al suferinței și pregătește tainic în plămâni, culcușul cald al morții.

În 1927, în urma examenului de definitivat, este numit definitiv; iar în 1934, trece cu succes examenul de înaintare și cere transferarea la școala din comuna Priseaca, pentru a fi mai în apropierea Târgoviștei, unde este funcționară a doua sa soție. Tot în acest an, 1934, este detașat ca subrevizor de cancelarie la revizoratul școlar.

În anul 1936, este nevoit să se ducă la postul său dela Priseaca, din Târgoviște, pe jos, pe vreme bună, pe vreme

rea, căci acum are 3 copii care s'au mărit, iar nevoile și ele.

Intr'o toamnă ploioasă, a răcit pe drumul dintre școală și casă și primele semne ale boalei au înroșit câteva frunze galbene ce cădeau moarte.

Și-a purtat apoi Andrei Dinescu, trupul său șubred prin splitale, unde cuțitul doctorului și-a tocit ades ascuțișul, prin celatea vitregă unde caldarâmul răsuna a sec ca și tusea ce-l șubrezea din ce în ce, până în primăvara aceasta frumoasă, bogată, plină, prea plină de viață, când s'a stărșit chinul său, așa

cum se sfârșește seara un tânguitor cântec de durere.

Andrei Dinescu, victima sacrificiilor misiunii sale, cade la datorie; iar moartea lui și a atâtoro ca el, ar putea fi pentru acei ce le stă în putere, un îndemn pentru înbunătățirea vieții acelor care mai ales astăzi, își sacrifică mai mult ca niciodată, toată puterea lor, toată viața lor, pentru o răsplată ce-i duce prea de timpuriu la cimitire.

D. I. Platon—Văcărești

Pentru Andrei Dinescu

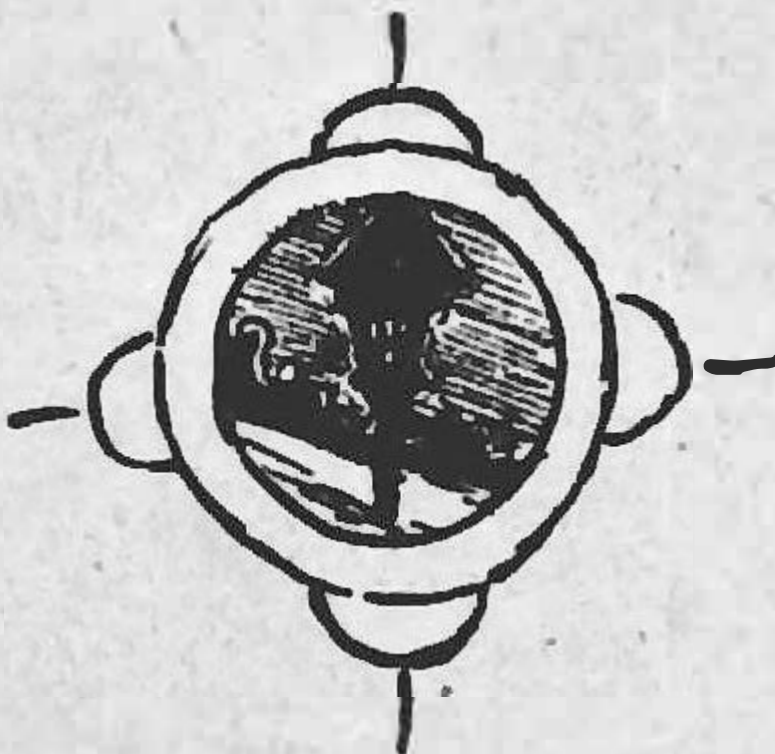
Aud că ai plecat, Andrei,
Dintr'o cămară de spital
Acum de-al primăverii bal,
Pe neștiutele alei.

Această veste ma 'njunghiat.
Plecarea e prea timpurie.
Îmi plânge fruntea pe bărbie,
Ca un copil pe străzi uitate.

Prea trist, te-ai stins frate Andrei!
Intr'o cămară de spital,
Acum când plopii pe alei
S'au primenit ca pentru bal?

Și-aici s'au terminat vr'o doi...
Așa e scris în legea firii.
Sătui de praful amăgirii,
Veni-vom pe curând și noi.

I. D. Pietrari

IN PRIMAVARA ASTA

de IOSIF DUMITRESCU—Dietrari

Fără să vreau mâna-mi începe-a scrie:

Copila mea, își urcă 'n pod târlia,
Pe fereastra zării, fumurie,
Au năvălit cocorii 'n România.

Dar uite Cerul par' că-i de tizic.

Cântă mal trist ai codrului scripcari
De Pace se vorbește că-i pe dric
Și-s concentrați ai țării căciulari

„Avem o țară, uite-o ca o vatră”

Scrie 'n jurnal poeziul Crevedia
Măi leatule, de-ți zice hai, moșia,
Te sfătui și-eu, înalță pumni de piatră!

Fă-ți măi poete, orce din sprâncene.

Pumnale, din catrenele duloase.
Să nu te prind că uzi pisici sub gene...
Avem în piept isprăvi călugărene!
Suntem din rădăcini neofiticoase!

Aduceri aminte

Prin titulatura rândurilor de față nu se urmărește a spovedi fapte din trecutul prea îndepărtat a vieții de stat ci e vorba de întâmplări petrecute cam de acum 12—13 ani. — Și dacă nu s'ar fi văzut elanul și bărbăția cu care au răspuns fii neamului, dela cel mai tânăr și până la căruntul de peste 50 ani, ce era încă de două ori veteran, la chemarea țării, prin Regele ei, în concentrările recente și dacă și cel ce-și scrie aceste aduceri aminte n'ar fi fost concentrat, nu s'ar fi răscolit în mintea lui atâtea amintiri.

Munca cultural - națională înainte de 1916, prin uezători, cercuri culturale și pastorale, la datorie pe front în războiul pentru întregire, *invățătorul* a știut întotdeauna să contribuie la mărirea țării sale în granițele-i visate și dorite atâtea amar de vreme. După unirea mare, munca depusă de „el” zi de zi și ceas de ceas pentru consolidarea țării și ridicarea satului său la modelul ceru

de vreme, a fost și este de admirat.

Acum când se apropie al IX-lea 8 lunie, când tineretul românesc va sărbători cu aceeaș nețărmuită dragoste și cu acelaș devotament pe chezașul, îndrumătorul și Susținătorul ei, pe M. S. Regele—Mare Străjer, desprind aci una diu multe frânturi de amintiri, din care se poate vedea perfect de bine cum „uni” în loc să stărue la o înfrățire a satelor, zădarniceau prin fel de fel de trucuri o mai rapidă ridicare și luminare a satelor noastre.

Era prin Noembrie 1927. Zece ani dela îngenuncherea trufașului Makenzen, prin plina de glorie și minunata vitejie a lor noștrii, la Mărăști și Mărăști.

Satul meu, cu o casă de citire înființată încă din 1919, cu lespede sfântă ridicată în amintirea celor 37 eroi, morți la dorie, cu locașul sfânt al bisericii complet renovat, cu local de școală nou nou și cu alte îmbunătățiri, avea nevoie de o administrație comunală solidă și

clar văzătoare. Un consiliu comunal de o perfectă moralitate și cu o chibzuită muncă în a gospodări ridica satul la nivelul vremii. Un comitet cetățenesc — în afară taberilor politice — se formează și, prin judecătoria Pucioasa, depune o listă pentru alegerile comunale.

Dar „conducătorii județului” de atunci, nu admit „ceva” eșit din nevoia satului, ci, doreau *ciracii* zilei care să stoarcă în favoarea lor, toată vlaga unui sat, ce dăduse 37 jertfe pe front și alți 116 înapoiate acasă din luptele crâncine în care luptase.

„Căutați-mi pe răsvrător”, era tonul poruncitor al prefectului, la telefon.

„Urmăriți, prindeți și înaintați sub escortă pe răsvrător”, tuna ordinul asupra al unui domn pretor ce-l chema și „Mavricki”.

„Răsvrătorul” ! „Răsvrătorul” ! se striga, se cerea și... s'a găsit!! Iată-l în persoana învățătorului ! Arestat, dos sub baionete și apoi, în urma declarațiilor a doi martori (președ. comisii interimare și jandarmul) e învinuit de revoltă contra ordinii în stat și cu precizarea că a strigat îngloată: „Trăiască Prințul Carol”.

Cu actele teanc, cu două baionete la spate iată-l pe „Răsvrător” dus la Secția de jandarmi, la Pretură, la Legiunea de jandarmi, la Parchet, la Prefectură.

El, învățător din 1910, ofițer de rezervă, scăpat ca prin minune de iureșul de gloanțe și obuze, tată a 4 copii, iată-l „măscăriciul” lumii, iată-l „răsvrător”.

Și... Dumnezeu a vrut ca în anul 1930, an fericit pentru neamul românesc, „răsvrătorul” de atunci să audă și să vadă la conducerea statului pe Hărăzi-

tul și Unsul de mic copil, pe acela, ce alături de popor crescuse, multă carte învățase, erou, luptase alături de noi pe colinele și văile țării sale, patronase și înființa atâtea instituții de cultură și binefacere națională.

Și de atunci, în fiecare an, 8 Iunie simbolizează ziua de măreție Românească: „Restaurația Regală”. Și odată cu această Restaurație, ceva nou, ceva din ce în ce mai trainic și mai durabil s'a produs. Din an în an tot mai vădită considerarea țării în granițele-i etnice, mărită cu sânge mult și elan incomparabil.

Din an în an, satul, împiedicat atunci la ridicarea nivelului cerut de vreme, e azi în plină floare, zilnic în plină sărbătoare de muncă rodnică, prin croirea nouilor drumuri de muncă și educare generală: Străjeria, Premilităria și Căminul Cultural.

Avein și mândria s'o spunem că sub oblăduirea și îndrumarea Regelui nostru, și cu increderea ce El a acordat, în urma munci vădite ce El a constatat că se depune, „răsvrățiți” de atunci sunt azi pionii consolidatori ai satelor, pionii ce nu vor șovăi niciodată în executarea doctrinei stabilite de însuși Regele lor și al țării întregi: „Credință și Muncă pentru Țară și Rege”.

Iar 8 Iunie, din mila Domnului și dorința Regelui, va ajunge desigur, să-și sărbătorească centenarul și apoi milenariul, în acelaș ritm, și cu acelaș devotament și dragoste față de Dinastia Regală și Țara Românească, din generație în generație.

MESAGIUL POETILOR

de IOSIF DUMITRESCU—Pietrari

*Erau pe zări prlviri în albe straie.
Pământul o poemă de 'mpăcare
Par'că era o holdă după ploaie.
O podlână de cântec și de soare.*

*Acum, numai pândiri întunecate.
Și 'naltă munți de ură și noroi
Tot văzduhul geme de strigoi
Și vine vuet de bocanci și roate.*

*Uite un flutur, înțelege-i sborul!
Uite-o albină 'nvață dela ea,
Să nu mai pui luminilor zăvorul,
Să nu mai strângi, a junghiului prăsea.*

*S'a coborât la cuib o rândunică
Omule, ascult-o — așa din jugă,
Dece te lași să fi mânia slugă
Și frate cu nimicul din nimică?*

*Deschide geamul inimii — primește,
Câte obraze-ai pus de gând să uzi,
În numele strămoșilor tăi cruzi...
Dece te uiți vecinule hojește?*

Carți și reviste

I. Poeme cu vin și halduci.

I. Dumitrescu-Pietrari. „Cugetarea“. Lei 40

Paginile acestei reviste sunt primelece au înbrățiat ca mult drag, încă de pe vremea când această revistă era condusă de un poet cu resurse destul de puternice, versurile lui Iosif Dumitrescu; iar la apariția primului său volum, am fost primul cronicar care tot în paginile acestei reviste, prevesteam că poezia lui va fi cândva cunoscută și apreciată. Au venit apoi alți iubitori de poezie, alți îndrăgostiți de imagini și au scris despre frumusețea, despre bogăția de imagini a poeziei dâmbovițeanului Iosif Dumitrescu, acest neîntrecut maestru al descrierii peisagiilor. Dacă Iosif Dumitrescu ar fi mânuit pensula, ar fi fost un pictor din mâna căruia ieșea nealterată, frumusețea dumnezeiască a naturii. Prin pana lui, Pietrarii s'au făcut cunoscuți și o imagine destul de clară își poate face ori și cine despre frumusețea acestui sat, „un cot de văgăună“ care poate să se deosebește cu mult de atâtea sate româ-

nești, unele mult mai frumoase, dar, cari nu au avut fericirea să nască un poet.

Cu apariția noului volum, iată că poetul ne răstoarnă o parte din cele cunoscute și afirmate de noi despre sufletul său, cari părea să aibă cu totul altă înfățișare, decât colțuroasa-i figură, decât glasul ce sună metalic când se îndârjește, decât pumii aceia duri, de oțel, ce se striveau ades de revoltă contra nedreptății și a prostiei omenești. Ne apăruse până acum, acea latură a sufletului, ce are mai multe afinități cu frumusețea naturii, cu liniile glngeze ale unui peisagiu, acea parte a sufletului care izbucnește la mulți tineri ce la o vârstă se cred toți poeți; ne apăruse melancolia dulce, tristețea după satul natal și copilăria nevinovată, ea însuși o poezie a vieții de mai târziu.

Și iată că în locul poeziei ce se naște din dor și melancolie, de data aceasta ne apare adevăratul suflet, maturizat, plin de revoltă, plin de frământări, care vor duce desigur pe poet, la

creștea poeziei cu caracter social, dură, plină de nerv și mai ales plină de adevăr și talent.

*„Sunt din Pietrari, un cot de văgădă,
Nepot al răposatului Coman,
Rumân pietros și bulgăr de furtună,
Când mirosea ucazul cō-i dușman”.*

Că e haiduc Iosif Dumitrescu, când se revoltă, noi o știm mai bine decât el, căci am avut prilej să-l vedem afirmându-și dârzenia; dar că e un haiduc și 'n poezie, un haiduc care nu vrea să țină seama de toate regulele de versificație, că, de dragul unsi imagini aleargă haiducește stricând cadența versurilor, o vedem acum. Dar, putem noi oare să-i găsim o vină, pentru că sburdă talentul în el ca un armăsar ce nu vrea să meargă după sunetul trompetelor, ca o mârtoagă gata de reformă?

Facă cine o vrea; mie, mi-e frică, căci iată ce-mi spune haiducul:

*„Copiii mei, ispravi în patru muchi,
Suflete din trânte și furtuni,
Dacă vreunul vinde-acest mănunchi,
Vă jur (nu ca muerile 'n genunchi)
Vă jur, pe cai, pe merle, pe goruni,
Că spal în el rugina-cestui junghi!”.*

Sunt în volumul acesta, perle veritabile, în care se răsfrâng razele unei adevărate poezii, de o inspirație și factura nouă, o poezie valahă, dură ca o „ghioagă” și care pătrunde la inimă ca un „junghi”; atâta frumusețe, încât mi-e imposibil s'o arăt în aceste câteva rânduri. Totuși, pentru a nu face pe cititori să creadă că haiducul în adevăr a devenit prea fioros, mai ales că talentul atât de vizibil, ca un „pistol în brâu”, sperie pe unii, voi mai cita o strofă, în care ne face spovedania, că nu are gânduri rele contra noastră:

*„Suntem creștini. Omorul nu ni-e 'n fire.
Noi, nici pe șerpi nu vrem să-i judecăm.
Mania noastră una-i: să 'nalțăm,
Câte-o troiță, câte-o mândstire.
S'avem în ce pe Crist să-l laudăm.*

*Dar,
Pentru dușmani
Ne-om face mila, gură de topor”*

Citiți cărticica aceasta, ulcică românească înflorită de mâna unui meșter ce se afirmă, plină cu via vechi, din podgorii românești și vă veți iubi de frumusețile din ea, ca de un Cotnar veritabil.

II. Sonete Gh. Tutoveanu

Editura „Bucovina”. Lei 60

Din pleiada scriitorilor ce au ridicat scrisul românesc pe înălțimele ce se găsește astăzi, alături de bunul său prieten, gingașul și subtilul prozator Emil Gârleanu, face parte și sonetistul Gh. Tutoveanu. Poezia lui, face parte din fondul sufletesc al generației dinaintea de războiul mondial, războiu care a trezit în om, o mare doză de brutalitate. Gh. Tutoveanu este, am putea spune, cu excepția, poate a lui Mih. Codreanu, un singuratec în lirica românească actuală, căci sonete nu se mai scriu. Și, chiar de se mai scriu, nu au acel fond delicat, de o simțire serafică, cu versuri șlefuite până la perfecțiune, așa cum scrie Gh. Tutoveanu în acest îngrijit și desăvârșit manunchiu de sonete, poate ultimele, ale ultimului sonetist. Indrăgostit de frumos ca imagine, ca expresie și formă, „sămănătorist” ca fond sufletesc, naționalist mai ales în toată creația sa, Gh. Tutoveanu, învățătorul ce înscrie în Istoria literaturii românești un nume greu ca un bulgăre de aur, dă în acest volum toată puterea sa de creație.

Vom reda un sonet pentru a ne face o slabă impresie despre marea putere de creație a poetului, de claritatea versului, cum și a face cunoștință cu fondul său național-sămănătorist.

Pentru Țară 1917

*„Căzut în șarja cruntă a vijeliei,
Rămâne'n largul câmpului, stingher,
Culcat așa, cu fața către cer,
In cel din urmă spasm al agoniei...”*

*Și tot mai rar, din larva bătăliei
S'aud chemări de trâmbiță, și pier...
Și câte-odată, fulgere de fier
Brăzdează scurt, ponoarele Chindiei...*

*Deasupra lui, pe-aripi de vânt s'adună
Un pâlă de corbi și vâile răsund.
Și plâng amar, de-al paradei croncânit...*

*Iar peste zări... într'un cătun... o fată...
Cu ochii triști și fruntea 'ngândurată,
Rămâne 'n drum, privind spre răsărit”....*

Sunt atât de maestrit făurite aceste soneteși cu atâta unitate de simțire glingașă și finețe ar-

atică, în cât nu poți fi gustată frumusețea lor, decât citind în întregime volumul, precum nu poți admira frumusețea atropalai de rouă, decât pe un întins covor de iarbă înrouată, atunci când în fiecare strop se frâng razele de soare.

III. Cum am cucerit viața.

Petre Georgescu — Delafras. Lei 60 --

A cuceri viața, înseamnă mai întâiu a lupta cu ea; iar mai înainte de a porni lupta contra ei, trebuie să fi constatat că ți-a refuzat o parte din ceea ce pentru semenii tăi înseamnă *darurile vieții*.

Și, în adevăr Georgescu-Delafras a avut de ce să pornească lupta aprigă contra vieții și de ce să nu o lase nici acum din atrânsorile vânzătoare a voinței sale și a puterii de muncă și sacrificiu. A te naște sărac, a avea nenorocul să nu poți să urmezi o școală având de toate, așa cum au atâția cari cheltuesc în petreceri bănușii părinți lor ce vor să-i facă domni, a trăi orfan, cu un frate surdomut și a avea dârzenia lui Delafras să iei viața de piept, s'o înfrunți, și să-i storci apoi atâtea bunuri, în cât din simplu lucrător tipograf să ajungi un om cu o gândire proprie, cu un sistem de muncă și conduită în viața care ți aduc numai admirație, trebuie să fii croit dintr'un aluat cu totul altul decât al mulțimii.

Dar, nu numai acesta eate meritul lui Delafras, directorul editurii „Cugetarea”, căci mulți vor fi cucerit viața, își vor fi format un bagaj de cunoștințe, și vor fi strâns averi respectabile. Adevăratul lui merit, acela care se va înscrie cândva în istoria artelor grafice române și poate chiar în istoria literelor românești, este opera de promovare și selecționare a literaturii noastre.

Editura „Cugetarea”, alături de „Editura Fundațiilor Regale”, și „Cartea Românească”, a dat literaturii românești, cele mai bune opere ale scriitorilor contemporani. E de ajuns să știi că s'a tipărit o carte în una din aceste edituri, pentru ca să-ți și faci o părere bună asupra acelei cărți și asupra autorului.

Furat de frumusețea operei înfăptuită, m'am depărtat de autorul ei Georgescu Delafras, ca personalitate, ca om; căci, cartea despre care mi-am luat sarcina să vorbesc, cuprinde în ea viața acestui om. O viață care înseamnă luptă, o viață care înscrie pe frontispiciul ei motto-ul: *negotium, economis; dar o economis care nu în-*

seamnă avaricie; prudență, perseverență, punctualitate — privațiune; însă nu dela lucrurile folosite de sufletului și trupului în măsura ca acestea să dea așa sănătate dorită de strămoși „Mens sano in corpore sano”; tăcere, atunci când ea e de aur; câmpătere, mândrie, în așa măsură în cât ea să fie un inbold; ambițiune, atâta cât ea e necesară pentru reușita în viață și ca încununare, acel far luminos, un ideal. Iată dar ce a fost și este viața lui Georgescu-Delafras. Putea oare, un om cu aceste calități să nu învingă viața?

Marele merit însă, al acestei cărți, este că ea e scrisă cu multă artă; o artă caracterizată prin claritate, sinceritate și mai ales multă curățenie sufletească. Această carte nu trebuie să lipsească din mâna nici unui tânăr care ia viața în serios, care e preocupat de viitorul lui și care vrea să învingă și el în viață.

IV. Mussolini. Antonio-Beltramelli. Traducere de O. Densusianu-fiul. „Cugetarea”. Lei 90.

Viața lui Mussolini, acestui „l'uomo nuovo” cum îl numește cu drept cuvânt Antonio-Beltramelli membru al Academiei Italiene, m'a entuziasmat și pe mine, așa cum a entuziasmat o lume întreagă și m'a făcut să citez aproape tot ce s'a scris despre el fie în românește, fie traduceri.

Am cunoscut din lucrările anterioare o viața romanțată a lui Mussolini; un Mussolini diformat, un Mussolini condotier și garibaldian.

Iată că, academicianul Antonio-Beltramelli ne arată în cele 400 de pagini, un Mussolini real, un om nou, care se naște la distanțe de veacuri; un om care se pune deacurmezișul istoriei și întoarce cursul vremilor după vederile lui, cu o energie fără seamăn și cu o putere de muncă de uriaș.

Cine ar căuta să arate că Mussolini nua avut o gândire a sa proprie, un sistem al său înainte de a ajunge „Duce”, se înșală. Că sistemul său s'a perfecționat, că experiența a adus reținerile necesare, e just.

Apariția lui Mussolini, pentru Italia bolșevizată de după războiu, este am putea spune singura salvare a ei și, nu numai a ei, ci și a civilizației. Atunci când vânturi turbate aduceu dinspre răsărit teoriile nebune a distrugerii patriilor, punând în locul lor „*Internationala comunistă*”, iată ce scrie ziaristul Mussolini „*Omul nu poate ignora Patria, după cum pomul nu poate nesocoti*

pământul ce îl hrănește. A renega patria înseamnă a renega mama".

Iar statului, iată ce definiție îi dă: „Statul nu reprezintă un partid, Statul reprezintă colectivitatea națională care cuprinde pe toți, îl depășește pe toți, îl ocrotește pe toți și se ridică împotriva oricui ar încerca să atenteze la necontestata lui suveranitate“.

Iată dar, care este adevăratul „l'uomo nuovo“, acel „om nou“, creator de doctrine care vor rămâne valabile pentru todeauna.

Acesta este Mussolini real, iar nu condotierul cunoscut din lucrările tendențioase.

* * *

În numărul de pe Iunie, voi recenză: *Cetatea Antică*, de Fustel de Coulanges; *Arta de a reuși în viață*, de Dale Carnegie; *Amintiri din teatru*, de Iancu Brezeanu; *Scântecetoarea viață a Iuliei Hașdeu*, de C. Manolache și *viața lui Ion Eeliade Rădulescu*, de Gh. Corneanu.

D. I. Platon

Șt. Bârsănescu: *Pedagogia*

Ed. Scrisul Românesc - Craiova

D-l Șt. Bârsănescu este unul dintre cei mai activi și mai sârguincioși profesori universitari de pedagogie dela noi. Deși tânăr, este foarte cunoscut celor ce sunt preocupați de problema educației și instrucției. S'a făcut cunoscut printr-o mulțime și extrem de interesante și utile lucrări de pedagogie, cât și prin conferințele și articolele, rostite și visipite cu dăruire în toate ocaziile.

Este un îndrăgostit al misiunii sale și un cercetător asiduu și neobosit. Dar mai este și un animator, căci tot ce află și realizează, difuzează, face un bun și pentru alții. Spirit generos și înțelept, a stat și stă la dispoziția îndrăgitorilor cu toată știința și pricepera sa.

Unul din frumosele daruri, făcute cetitorilor săi, îl constituie admirabila *Pedagogie*, întocmită cu multă competență științifică, dar și cu o înțelegere deosebită de educator.

D-se are cu prisosință acia ce i se cere unui autor de acest gen: o cunoaștere amplă și științifică a tuturor problemelor ce le comportă știința

respectivă, precum și o experiență în acest domeniu, cât mai îndelungă.

Pedagogia aceasta este elaborată având drept fundament: biologia, psihologia și sociologia, căci opera de educație nu se poate efectua în chip fiabil, integral și armonic, dacă nu se ține seama de astructura organismului, de desfășurarea, fază de fază a psihicului și de ansamblul social unde va lucra și trăi copilul.

Cu spiritul său viu și prob, a sugerat atâtea îndemnuri la faptă, atâtea călduxiri fidele și necesare, capitol de capitol.

Deși s'a căldusit în întocmirea acestui manual de prevederile programei analitice respective, toate problemele educației avându-se în vedere poporul nostru românesc și școala noastră, pe care o dorește cât mai vite, mai nouă și mai rodnică.

Toate problemele sunt o urmare firească a unui scop bine precizat: formarea insului, în modul cel mai fericit.

Deși o carte de specialitate, lucrarea D-lui Bârsănescu, este utilă multora, și acelor în afara celor direct interesanți: studenți, elevi, îndrăgitori, profesori. Și că este așa, o dovedește și succesul ce l-a înregistrat. Ediția I s'a epuizat într'un an.

Ediția II a fost completată cu un prețios index bibliografic.

Tipărită în bune condițiuni tehnice de Scrisul Românesc, care se poate mândri cu astfel de lucrări, cartea D-lui Bârsănescu este lectura de căpătâiu a cetitorilor de elită.

St. Zweig: *Tolstol — Nietzsche*

E. Cugetarea.

Așa cum am spus-o în repetate rânduri, paginile în care sunt potretizate figurele proeminente ale omenirii, fie ele de orice esență: scriitori, filosofi, eroi ai războiului, oameni de știință, etc. sunt foarte utile și educatoare. În primul rând pentru tineret. Tineretul simte nevoia să-și aleagă, dela o numită vârstă, un așa zis inger pășitor, la care să alerge și cărui să-i ceară sprijin în orice chestiune, obstacol pe care viața le pune. Sunt atâția dintre tineri care caută să-și modeleze viața după acia a eroului, prototipilar pe care și i-au ales. În viața în plai, nu descurajează, ca și eroul pe care-l imită, se luptă și se străduiesc să-i urmeze într-un tot.

Eroii sunt capabili să dinamizeze viața celor

canal convulsiv, din curaj și atâtea sugrații de luptă, de lucru spre a se putea birui și dărâma obstacolele vieții.

Figuri ca acestea Tolstoi și Nietzsche, de care tinutul aude adesea vorbindu-se, sunt demne de locul în pagini în care să palpate viața cu toate înfrânturile ei. Sunt două culmi ale omenirii ale căror gânduri înalte stăpânesc atâtea minți, pun în nimire pe atâția.

Autorul, unul dintre cei mai capabili portrețiști, și mai fecund totdeauna, căci are la activul său atâtea opere de acest gen, știe să prindă momente, evenimente ale vieții, știe să închege și să susțină acțiuni, că este imposibil să te poți plimba că te-ai putea simți plictisit citind una din operele elaborate de dânsul. Toate gândurile mari și dificile de înțeles de toți, rostite de titanti gândirii omenirii, sunt foarte în acțiuni în așa fel că sunt înțelese de toți cititorii, fără mare eforturi.

Ca și celelalte opere ale sale și acestea se va bucura de aceeași caldă primire din partea cititorilor.

Al. Lascarov-Moldovanu: Drumuri

Ed. „Cugetarea”

În scrisul nostru românesc, d. Lascarov-Moldovanu se situează într-o poziție extrem de favorabilă. D-sa este un adept al concepției artelor educative și nu atât al artelor pentru artă. Într-o operă, care are la activul ei o seamă de lucrări destul de interesante și prețioase, este străbătută de sentimente nobile, creștine, curate, călduși fierbînți spre calea binelui.

A pus suflet din sufletul său mare, dornic și iubitor, în lupta ce o duce pentru îndreptarea răului din lume, căldușind o pe calea propagată de Mântuitorul lumii. Poezia senină și serafică a iubirii creștine, dărnicia sufletească de care sunt străbătute paginile prețioaselor sale cărți, constituie o lectură aleasă, merită să purifice, să rănească, în deosebi pe tineret.

Nu lipsește nici darul acela scriitoresc, cu care

D-sa este din plin înzestrat și cu care îmbină cu măiestrie concepția sa creștină-moralizatoare.

De curând, în ultimul său volum: «Drumuri», sunt înmănușate o seamă de însemnări, în care sunt evocate pagini de durere, de tragicism inuman din timpul războiului mondial.

Același verb cald, același prindere cu virtuozitate a esenței simțirii omeniești, prinse într'un peisaj al vieții clocotitoare și acerbă adesea.

Sunt pagini evocatoare a unor vremi de care ne despart atâția ani, și pe care, prin aceste notații de un realism puternic, le vedem uveea.

Simțim că autorul și eroii săi, ne revoltăm și ne împăcăm ca și ei în fața cruntei și nelămuritei soarte.

Încă un potir din care se vor adăpa cu mult folos sufletească cititorii statornici ai acestui fecund scriitor. Ed. Cugetarea se menține pe linia începută, acela a tipăririi cărților în care se îmbină arta cu morală.

Florian Stănică

«SANĂTATEA» în al 39-lea an de apariție a apărut pe luna Mai, cu un sumar deosebit de variat și interesant închinat MUNCII.

Colaboratori aleși semnează studiile și articolele din acest număr dintre care notăm pe: Prof. Dr. N. Minovici, Dr. I. Făgărășanu, Prof. Dr. Em. Elefterescu, Dr. Sigma, Dr. V. Sergieacu, Maria H. Furtună, Dr. St. Ichim, Dr. Galian, Dinu Soare, C. Barcarolu, Dr. E. Scărlătescu, Dr. Sam Watts, etc., etc

Prezentată într-o formă tehnică ireproșabilă, cuprinsul revistei «SANĂTATEA», interesează pe oricine, fiind de cei mai mare folos pentru toate vârstele, pentru toate straturile sociale.

Redacția și administrația revistei «S A N A T A T E A», Str. Triumfului Nr. 7.--București V.

Un exemplar 20 lei.

— BULETIN INFORMATIV —

Dăm mai jos apelul marelui pedagog și filosof D-l profesor C. Rădulescu - Motru, președintele Academiei Române, cu rugămintea a subscrie orice sumă vor crede colegii dornici pentru progresul psihologiei experimentale.

Domnule Președinte,

Vă sunt cunoscute, credem, eforturile pe care, din anul 1929, le face Laboratorul de Psihologie experimentală al Universității din București, în dorința de a descifra psihologia poporului român, de a închea metode valabile pentru studiul școlarului și al tinereții, de a prezenta posibilități de orientare și selecție profesională și de a rezolva o sumă de alte probleme de Psihologie și Pedagogie științifică.

Eforturile noastre, precum și acelea ale altor Laboratoare similare din țară.—au prilejuit structurarea unei meftalități, în sensul cercetării științifice și a unei mișcări psihologice românești.

Dar, toate aceste cercetări sunt abia la început. Ani întregi de investigații, în Laboratoare și pe teren, vor aduce soluționări problemelor puse. Înaintea noastră se află deschis un drum pe care efortul nu numai poate fi preocupat.

Continuarea cercetărilor reclamă fonduri din ce în ce mai mari, precum și organizarea unui Institut Național de sistematizare și de valorificare a materialului ce se acumulează treptat.

În acest sens, cunoscând că—școala și membrii corpului didactic, alături de Stat, au fost totdeauna sprijinitorii mișcărilor științifice, ne permitem să apelăm la înțelegerea Dv., Vă rugăm ca, atât în ședințele de comitet, cât și în adunările generale ale Asociației Dv., să expuneți membrilor necesitatea de a ajuta cercetările românești de Psihologie și să insistați ca fiecare membru să doneze Laboratorului nostru, odată pentru totdeauna, suma de lei 100 (una sută). În cazul când Dv., și membrii sunteți de acord, urmează ca, până la 1 Februarie 1939, casierul Asociației să strigă suma respectivă și să fie trimisă Laboratorului nostru, cu mențiunea „Donație pentru Laborator, din partea Asociației”.

Cu sprijinul pe care suntem siguri că-l vor acorda membrii corpului didactic, vor putea de-

săvârși cercetările în cazul când se vor adona suficiente fonduri, vom putea păși și la organizarea Institutului central. În acest Institut, în eventualitatea înființării lui, vor fi admiși să studieze orice profesor sau învățător, având, gratuit, bibliotecă și Laborator.

Este necesar ca toate aceste proiecte și intențiuni, să fie clar și pe larg explicate membrilor Asociației Dv. și această scrisoare să fie publicată și în organele Dv.

Vă rugăm în modul cel mai stăruitor să nu lăsați fără răspuns această scrisoare. Vă rugăm să ne comunicați intențiunile Dv. și tot ceea ce putem spera din partea Asociației condusă de Dv.

Cu cele mai distinse sentimente
Profesor,

(C. RĂDULESCU—MOTRU)

Laboratorul de Psihologie experimentală al Universității din București, aduce la cunoștința Direcțiunilor tuturor categoriilor de școli (școli primare, licee teoretice, industriale, comerciale, școli normale și de menaj), că materialul psihologic (fișe, teste, instrumente) pentru studiul individualității elevului și pentru pre-orientarea și orientarea profesională, nu mai poate fi procurat decât în lunile Septembrie și Octombrie ale fiecărui an.

Aceasta, întrucât profilul psihologic sau psiho-profesional se cere urmărit, verificat și completat prin observație de lungă durată (cel puțin un an).

Direcțiunile școlilor sunt foarte stăruitor rugate să se gândească din vreme asupra materialului necesar și să și-l procure din timp.

Prospectele Laboratorului, pentru material și publicațiuni, pot fi trimise imediat la cerere.

După 1 Noembrie, Laboratorul de Psihologie din București nu mai livrează nici un fel de material și nici nu mai răspunde corespondenței în legătură cu procurarea materialului.

Pentru materialul procurat, Laboratorul eliberează chitanțe, într'un singur exemplar, pe care Direcțiunile școlilor le vor timbra conform legii timbrului. Facturi nu se eliberează.

Direcțiunile școlilor sunt rugate să aducă ace-

ste dispozițiuni la cunoștința d-lui profesor de Filosofie și Pedagogie, d-lui medic școlar și conducătorului laboratorului psihologic școlar,

Realizarea dela Blaj

În anul 1928, cu aprobarea autorităților locale, a luat ființă școala de experiență din Blaj, cu programa centrelor de viață, cu orarul mobil, cu metoda activă de cercetare.

După doi ani de funcționare, rezultatele au fost concludente. Cu aprobarea Onor. Minister, Directoratul IV. Cluj, cu ord. Nr. 18141/1930, o decretează „școală de experimentare în domeniul școlii active“.

În cursul celor zece ani de existență, a fost controlată de către următorii inspectori generali, din învățământul primar normal și secundar: P. Petrescu, N. G. Longinescu, C. Stan, N. Crețu, V. Candrea, N. Nistor. A fost vizitată de cei doi profesori de pedagogie dela Universitatea din Cluj, D-nii Vladimir Ghidionescu și Onisifor Ghibu.

În baza rapoartelor primite. On. Minister a propus și Majestatea Sa Regele s'a îndurat prea grațios și a decorat această activitate cu „Meritul cultural“, prin înaltul decret regal Nr. 344—937, ca pe un batalion după o luptă bine susținută.

Străinătatea a îmbrățișat cu căldură practica dela Blaj, pedagogul și sociologul cu renume mondial, Adolf Ferrière, în revista pariziană „Pour l'Ère nouvelle“, numerii 119—1937 și 130—1937, recensează și recomandă la loc de frunte practica din Blaj.

Practica din Blaj studiază mediul natural și social, din care a desprins o serie de subiecte de viață, ca laptele, mierea, lemnele, moara, biserica, armata,—le împărțește la șase trebuințe vitale: hrana, căldura, lumina, munca, apărarea, podoabe (pitoresc).

Orarul mobil nu mai cuprinde materii ori obiecte, ci acțiunile elevilor concentrate pe unitățile de viață.

Elevii în clasă își aleg un subiect după dorință, după interes și încep observarea, cercetarea, experimentul, după care urmează exprimarea rezultatelor dobândite dintr'o muncă individuală și colectivă, manuală și intelectuală. Elevii urmează să țină colegilor pe rând conferințe despre subiectele alese și studiate. În comunitatea aceasta de muncă elevii iscodesc pe conferențiarul-copil cu întrebări, aprofundează cunoștințe prin discuții, se trezesc în ei sentimente.

Educatorul îndreaptă munca elevilor după interesul ce-l constată atât spre științele naturii și cât și spre științele omului și ale societății (Naturalism, umanism), își dă prin intercalări partea sa de contribuție la dezvoltarea subiectului în mod ciclic, dela clasă la clasă.

Această orientare nouă și metodă nouă e necesar să fie transpusă în lumea satelor, la școlile sătești: primare, supraprimare, țărănești. La sate, mediul natural e mai bogat, mediul social mai apropiat și de aceea integrarea în corpul și sufletul națiunii se poate face desăvârșit.

